

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ЗДІЙСНЕННІ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

**Збірник
матеріалів III-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

**14-16 квітня 2021 року,
м. Одеса**

У Збірнику опубліковано матеріали III-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: підвищення ефективності використання інформаційних технологій у здійсненні освітнього процесу», яка проходила 14-16 квітня 2021 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою Одеської національної академії харчових технологій від 06.04.2021, протокол № 13.

Матеріали, занесені до Збірника, друкуються за авторськими оригіналами. За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України, Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, доктора технічних наук, професора Б.В. Єгорова.

Укладач Л.Д. Риженко

Редакційна колегія:

Єгоров Б.В.	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор, академік НАН України (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Дец Н.О.	директор Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцент
Ланженко Л.О.	начальник Навчально-методичного відділу НЦООП, к.т.н., доцент
Кручек О.А.	начальник Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцент
Корнієнко Ю.К.	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦІКТ, к.ф.-м.н., доцент
Мураховський В.Г.	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Агєєва І.М.	декан факультету менеджменту, маркетингу і логістики, к.е.н., доцент
Зімін О.В.	декан факультету низькотемпературної техніки та інженерної механіки, к.т.н., доцент
Купріна Н.М.	декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к.е.н., доцент
Ліщенко Н.В.	декан факультету комп'ютерних систем та автоматизації, д.т.н., професор
Саркісян Г.О.	декан факультету технології вина та туристичного бізнесу, к.т.н., доцент
Соц С.М.	декан факультету технології зерна і зернового бізнесу, к.т.н., доцент
Ткач В.О.	декан факультету інноваційних технологій харчування і ресторанно-готельного бізнесу, д.е.н., професор
Шарахматова Т.Є.	декан факультету технології та товарознавства харчових продуктів і продовольчого бізнесу, к.т.н., доцент
Шестопапов С.В.	декан факультету комп'ютерної інженерії, програмування та кіберзахисту, к.т.н., доцент
Шпирко Т.В.	декан факультету нафти, газу та екології, к.т.н., доцент

6. Republic of Bulgaria – Council of ministers. National evaluation and accreditation agency. System of quality assurance in the activities of the national evaluation and accreditation agency. SOFIA.25 p. С. 8-9.

УДК 378.4

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ РЕЙТИНГІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Ю.М. Радзіховська, Н.В. Бутко, В.Г. Уманська,
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, м. Черкаси**

У сучасних умовах функціонування ринку освітніх послуг важливе місце займає академічне рейтингування, що формує виклики вищій освіті. Для цього в Україні проводять моніторинг досягнень закладів вищої освіти (ЗВО) з метою підвищення рівня якості освітньої діяльності. Тому важливим завданням ЗВО є досягнення якомога вищої позиції у престижних академічних рейтингах. Крім того систематичне вимірювання та оцінювання якості освіти необхідне не лише для ефективного управління ЗВО та прийняття у його межах зважених рішень, а й для порівняння і адекватної оцінки сучасного стану якості підготовки фахівців, запорукою чого виступають ефективні засоби реалізації якісного функціонування системи вищої освіти.

Одним із головних складників системи освіти як складного полісистемного комплексу є система вищої освіти – сукупність ЗВО, які забезпечують фундаментальну наукову, професійну і практичну підготовку, здобуття громадянами освітньо-кваліфікаційних рівнів відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, удосконалення наукової та професійної підготовки, перепідготовку та підвищення кваліфікації [1, с. 61].

Економічну суть вищої освіти можна визначити як певну сукупність відносин з приводу формування (відтворення) суспільної форми функціонування робочої сили, адекватної потребам та можливостям сучасності (враховуючи вимоги економіки знань, зростаючої інтеграції та глобалізації соціально-економічного простору). За своїм економічним значенням освіта – це чинник відтворення основної продуктивної сили суспільства – робочої сили. За соціально-економічним призначенням – це чинник відтворення самої людини, її всебічно розвиненої особистості [2, с. 54].

До системи вищої освіти належать ЗВО, а також органи ліцензування, атестації та акредитації, наукові установи, об'єктом дослідження яких є проблеми розвитку вищої освіти, моніторингові організації, що здійснюють нагляд за якістю вищої освіти, засоби масової інформації, громадські та донорські організації [3, с. 48]. Ця система має бути зорієнтованою на досягнення максимальної результативності й ефективності освітньої діяльності.

У ЗВО безпосередньо здійснюється процес надання освітніх послуг, тобто процес навчання на певних рівнях вищої освіти (початковий рівень

(короткий цикл) вищої освіти, перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень, третій (освітньо-науковий) рівень, науковий рівень). Варто зауважити, що в Україні існують державна, комунальна та приватна форми власності ЗВО.

Проте, для розуміння результативності здійснення освітньої діяльності постає необхідність у визначенні її якості на основі певних індикаторів та критеріїв. Нині відомо понад 30 національних і міжнародних рейтингів для оцінювання діяльності ЗВО, метою яких є визначення кращих освітніх закладів через оцінення їхньої діяльності. Цікавими для досліджень є такі рейтинги як QS Top University, Transparent Ranking, Webometrics, UniRank, «ТОП-200 Україна», Консолідований рейтинг та ін. Проте, варто зауважити, що кожен академічний рейтинг передбачає використання власних критеріїв для визначення конкурентного потенціалу ЗВО.

Так, проєкт «Топ-200 Україна» [4] став першим і залишається нині єдиним акредитованим IREG академічним рейтингом в Україні, особливістю якого є спроба порівняти університети різних типів на основі застосування до них універсальної системи критеріїв. Рейтинг «Топ-200 Україна» укладає Центр міжнародних проєктів «Євроосвіта». Крім того, він є агрегованим показником (інтегральним індексом), сформованим на основі індикаторів прямого вимірювання (80 %), експертної оцінки якості підготовки випускників ЗВО представниками роботодавців і академічного співтовариства (15 %), а також міжнародних наукометричних і веб-метричних даних (5 %). Рейтинг охоплює три складові: якість науково-педагогічного потенціалу (42 %), якість навчання (26 %), міжнародне визнання (12 %). Якість науково-педагогічного потенціалу, зі свого боку, вимірюється кількістю академіків та членкорів НАН і галузевих академій наук, докторів та кандидатів наук, лауреатів державних премій серед викладачів ЗВО, а також кількістю патентів, отриманих університетом. Якість навчання оцінюється через кількість переможців міжнародних та всеукраїнських студентських олімпіад, співвідношення бакалаврів та магістрів і масштаб ЗВО (загальну кількість студентів, поділену на середню кількість студентів ЗВО в країні). Міжнародне визнання визначається, насамперед, через кількість іноземних студентів, а також через членство в міжнародних асоціаціях університетів.

Отже, методології вітчизняних рейтингів ЗВО ілюструють не якість освіти та рівень викладання, а системні проблеми вищої освіти загалом. Крім того, такий підхід щодо академічного рейтингування є тенденційним та показує невідповідність рейтингової позиції та попиту на освітні послуги ЗВО. Перспективами подальших досліджень є удосконалення стратегії позиціонування освітніх закладів із врахуванням досвіду світових лідерів академічних рейтингів.

Список літератури:

1. Фіцула М.М. Педагогічка вищої школи. К.: Академвидав, 2006. 352 с.
2. Каленюк І.С., Куклін О.В. Розвиток вищої освіти та економіка знань:

монографія. К.: Знання, 2012. 343 с.

3. Натрошвілі С.Г. Стратегічне управління вищим навчальним закладом: теорія, методологія, практика. К.: КНУТД, 2015. 320 с.

4. Щербак І. Оглядний аналіз провідних університетів України за світовими і національними рейтингами. Освітні обрії. 2020. № 2(51). С. 33-36.

378.018.43

ОНЛАЙН-ОСВІТА: ПОПИТ ТА ПРОПОЗИЦІЯ

К.С. Кофто, О.В. Фреюк,

Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ

Постановка проблеми: поточна ситуація з карантинним режимом і наслідками заходів, спрямованих на боротьбу з COVID-19, звернули увагу бізнесменів, стартаперів та інвесторів на сфери бізнесу, які раніше «відлежувалися» на полицях. Ринок дистанційної освіти не став винятком ні в Україні, ні в світі.

Основна мета доповіді: в даному огляді ми розглянемо загальні тренди і фактори ринку. Такі показники, як обсяг і структура ринку онлайн освіти в Україні, будуть доступні в результатах маркетингового дослідження ринку освітніх послуг.[1]

Виклад основного матеріалу

Альтернативна освіта в Україні помітно набирає оберти. Причина – результативність – спеціалізовані курси дають можливість реально зростати, більше заробляти.[4] Бо реальність змінюється надто динамічно, актуальна інформація постійно оновлюється. І аби за цим встигнути, потрібно постійно вчитися, і альтернативна освіта це ідеальний варіант.

З кожним роком попит на дистанційне і онлайн навчання зростає. Багато людей стають більш самоусвідомленими, вважають за краще самовдосконалюватися і розвиватися. Дослідження гендерного розподілу цього питання показало, що жінки більш відкриті до альтернативної освіти: 67% навчалися безкоштовно і 36% платили за навчання, у чоловіків ці показники нижчі: 59% і 25% відповідно [4].

Загалом 7 з 10 людей проходили додаткове навчання протягом останніх трьох років. У молоді цей показник ще вище — 4 з 5 серед респондентів віком 18-29 років. Ніколи не проходили додаткове навчання трохи більше чверті респондентів. І лише 13% з цієї категорії не вірять в його якість. Найчастіше ці люди кажуть, що просто не відчувають необхідності в альтернативній освіті. У деякого причини більш прозаїчні – брак часу і коштів. [4]

Статистика і діаграми вказані нижче в цій статті табл.3 і табл. 4. Конкуренція на ринку праці, недосконалість шкільної і університетської освіти, бажання отримати більше знань і бути в курсі всього, світові тренди - все це сприяє розвитку ринку.

145	ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ О.О. Євтушевська, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	326
146	ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ Г.Б. Пчелянська, Л.М. Головаченко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	328
147	ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І.В. Мельник, О.С. Ільєва, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	330
148	АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ А.Й. Островський, Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця	332
149	ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ І.В. Соколова, Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь	334
150	АНАЛІЗ СУЧАСНИХ РЕЙТИНГІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Ю.М. Радзіховська, Н.В. Бутко, В.Г. Уманська, Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, м. Черкаси	337
151	ОНЛАЙН-ОСВІТА: ПОПИТ ТА ПРОПОЗИЦІЯ К.С. Кофто, О.В. Фреюк, Київський національний торговельно-економічний університет, м. Київ	339
152	ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА СУПЕРЕЧНОСТІ ПРИ ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ Н.А. Добрянська, О.К. Байрачна, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	343
153	PRODUCTIVE LEARNING METHOD AND ITS APPLICATION IN TRAINING FUTURE MAGISTERS OF ECOLOGY A.L. Tsykalo, G.V. Krusir, Odessa National Academy of Food Technologies, Odessa	345
154	ЗМІНА ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ ПІД ВПЛИВОМ ВІРТУАЛІЗАЦІЇ ПРОСТОРОВО-ЧАСОВОГО КОНТИНУУМУ Т.А. Кулаковська, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	346
155	РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ Т.А. Сагала, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	348
156	ПРОЕКТНИЙ ПІДХІД ЯК МЕТОД СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИВАЮЧОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА І.О. Кузнєцова, О.Л. Гаркович, І.П. Кондратенко, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	351
157	ФОРМУВАННЯ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТІВ В.О. Волчок, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	353
158	ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В.О. Орлова, Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса	354

ПЕРЕЛІК ЗВО УКРАЇНИ, ЩО ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У III-й ВСЕУКРАЇНСЬКІЙ НАУКОВО-МЕТОДИЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

1. Державний університет інфраструктури та технологій, м. Київ
2. ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж КНТЕУ»
3. Івано-Франківський національний медичний університет
4. Одеський національний медичний університет
5. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», м. Київ
6. ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
7. Херсонська державна морська академія
8. Kyiv National University of Technologies and Design
9. Харківський національний університет радіоелектроніки
10. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
11. Львівський національний університет імені Івана Франка
12. Державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, м. Переяслав
13. Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк
14. Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
15. Харківський національний університет внутрішніх справ
16. Кременчуцький льотний коледж Харківського національного університету внутрішніх справ
17. Національний університет харчових технологій, м. Київ
18. Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, м. Сєверодонецьк
19. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
20. Донецький національний медичний університет, м. Маріуполь
21. Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького
22. Київський національний торговельно-економічний університет
23. Одеський національний політехнічний університет
24. Покровський педагогічний фаховий коледж, м. Покровськ
25. Донбаський державний педагогічний університет, м. Слов'янськ